

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงาน
ตามภารกิจของหน่วยงานประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘

เทศบาลตำบลท่าว้า อำเภอกุฉินารายณ์
จังหวัดกาฬสินธุ์

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลกุดหว้า

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะข วยลดความเสี่ยงที่อาจก ่อให้เกิดการทุจริตในองค กรใด ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงดานการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะข วยลดความเสี่ยงดานการทุจริต ตลอดจนการสร้ างจิตสำนึกและค านิยมในการต อดานการทุจริตให้ แก่บุคลากรขององค กร ถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ ในองคกรจะข วยให้เบ นหลักประกันในระดับหนึ่งว ากการดำเนินการข ององคกรจะไมม่มีการทุจริต หรือในกรณีทีพบกับการทุจริตทีไม คาคคิด โอกาสทีจะประสบกับปัญหจะนอยกวาองคกรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายทีนอยกวาองค กรทีไมม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป ้องกันล่วงหน้า ไว้ โดยมีการจัดทำให้เบ นสว่นหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ไมใช่เป็นการเพิ่มภาระงานแต่ อยางใด ดังนั้น วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จึงเป็นการจัดทำเพื่อใหหน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการ ความเสี่ยงของการดำเนินงานทีอาจก ่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเปนมตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกทีมีประสิทธิภาพต่อไป

๒. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป่นการทำงานในลักษณะทีทุกภาระงานตองประเมินความเสี่ยงก อน ปฏิบัติงาน ทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการ รับมือกับความเสี่ยงทีอาจจะเกิดขึ้นไว้กอนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติ ซึ่งเป่นการเผาระวังความเสี่ยงล วงหน จากทุกภาระงานร วมกันโดยเป่นสว่นหนึ่งของความรับผิดชอบปกติทีมีการรับรู้ และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำสงงานให้) เป่นลักษณะ Pre-Decision สว่นการตรวจสอบภายในจะเป่น ในลักษณะ กำกับติดตามความเสี่ยง ซึ่งเป่นการสอบทานเป่นลักษณะ Pre-Decision

๓. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของการควบคุมภายในองค กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organization ๒๐๑๓) ซึ่งเป่นการกำหนดให้ มีการควบคุมภายในทีมีความชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอย างยิ่งการเพิ่มเติมเรื่องการสอดส ่องในภาพรวมของการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึง ถือวามีความสำคัญอย างยิ่งในการทีจะตองสนองต อดความคาดหวังของกิจการในการป ้องกันเผาระวังและตรวจสอบ การทุจริตภายในกิจการ

สำหรับมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบดวย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ : สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

หลักการที่ ๑ – องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม

หลักการที่ ๒ - คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล

หลักการที่ ๓ - คณะกรรมการและฝ่ายบริหารมีอำนาจการสั่งการชัดเจน

หลักการที่ ๔ - องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

หลักการที่ ๕ - องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ : การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ - กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ - ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ - พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ - ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ : กิจกรรมควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ - ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ - พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ - นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ : สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

หลักการที่ ๑๓ - องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ - มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ - มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ : กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ - ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ - ประเมินและสื่อสารขอบการรองของการควบคุมภายในทันเวลาและเหมาะสม

ทั้งนี้องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present & Function (มีอยู่จริง และนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กันจึงจะทำให้การควบคุมภายในมี ประสิทธิภาพ

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

- Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้มาเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก
- Detective : เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต่องสอดส่องตั้งแต่แรกตั้งของขี้งบางเรื่องที่นำสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร
- Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้มาเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่ามีโอกาสเสี่ยงต่อการทุจริตจะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก
- Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้า ในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๔. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

จะแบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริตออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

- ๔.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้อง กับการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของ ทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุมัติตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของ ทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘)
- ๔.๒ ความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ
- ๔.๓ ความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง
- ๔.๔ ความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

๕. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เทศบาลตำบลกุ๊ดหว้า ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

๓.๑ การกำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยใช้หลักการจากรูปแบบของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ หรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ทั้ง ๙ รูปแบบ นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยง ดังนี้

รูปแบบที่ ๑ การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ (Accepting Benefits)

รูปแบบที่ ๒ การทำธุรกิจกับตนเอง (Self – dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts)

รูปแบบที่ ๓ การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post – employment)

รูปแบบที่ ๔ การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting)

รูปแบบที่ ๕ การรั่วข้อมูลภายใน (Inside information)

รูปแบบที่ ๖ การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using your employer 's property for private advantage)

รูปแบบที่ ๗ การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork – barreling)

รูปแบบที่ ๘ การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง (Nepotism)

รูปแบบที่ ๙ การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น (influence)

๓.๒ เกณฑ์กำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหายทุจริต (Likelihood)

ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหายทุจริต (Likelihood)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
		มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ หรือ
		มีโอกาสเกิดขึ้นมากกว่า ๕ ครั้ง/ปี
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือ
		โอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๔ ครั้ง/ปี
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง หรือ
		โอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๓ ครั้ง/ปี
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง หรือ
		โอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๒ ครั้ง/ปี
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นได้ยาก หรือ
		โอกาสเกิดขึ้น ๑ ครั้ง/ปี

๓.๓ เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งต่อการดำเนินงาน

ตารางระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)			
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย (ผลกระทบด้านการเงิน)	คำอธิบาย (ผลกระทบที่ไม่ใช่ด้านการเงิน)
		ความเสียหายตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษซ้ำ มูลความผิด เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
๔	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบด้านความ โปร่งใส สื่อมวลชนลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และ สังคมให้ความสนใจ
๓	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ ๒๕๐,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท	หน่วยงานตรวจสอบเข้าทำการตรวจสอบ ข้อเท็จจริง
๒	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๒๕๐,๐๐๐ บาท	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายใน หน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
		ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือน้อยกว่า	แทบจะไม่มี

๓.๔ กำหนดระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยใช้ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood) คูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ซึ่งระดับความเสี่ยงกำหนดไว้เป็น ๔ ระดับ และจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต} \times \text{ระดับความรุนแรงของผลกระทบ}$$

$$\text{Degree of Risk} = \text{Likelihood} \times \text{Impact}$$

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑		
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (Hing Risk : H)	๙ - ๑๔
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๘
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๓

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	๕	๑๐			
๔	๔	๘	๑๒		
๓	๓	๖	๙	๑๒	
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง			
๔	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง		
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	
๒	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน
เทศบาลตำบลกุดหว้า อำเภอภูผามาศ จังหวัดกาฬสินธุ์

๑. การระบุประเด็นความเสี่ยง

ประเภทความเสี่ยง	๑. การอนุมัติ การอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘			
ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต			
ดำเนินการอนุมัติ การอนุญาต	Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
การอนุมัติ การอนุญาต ไม่ดำเนินการตามขั้นตอน เอื้อประโยชน์ให้กับผู้รับจ้างบางราย	๑	๒	๒	ต่ำ

ประเภทความเสี่ยง	๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ			
ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต			
การควบคุมงานก่อสร้าง	Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ การควบคุมงาน การตรวจสอบเอกสาร หลักฐานการพิจารณา อนุญาต	๑	๒	๒	ต่ำ

ประเภทความเสี่ยง	๓. การจัดซื้อจัดจ้าง	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			ระดับความเสี่ยง
			Likelihood	Impact	Risk Score	
ขั้นตอนการดำเนินงาน						
การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง		การรับผลประโยชน์ เพื่อเอื้อให้เกิดการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะให้กับผู้ประกอบการที่มีส่วนได้เสีย	๑	๑	๑	ต่ำ

ประเภทความเสี่ยง	๔. การบริหารงานบุคคล	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			ระดับความเสี่ยง
			Likelihood	Impact	Risk Score	
ขั้นตอนการดำเนินงาน						
การบรรจุแต่งตั้ง		การช่วยเหลือพวกพ้อง ในการเข้าทำงาน	๑	๒	๒	ต่ำ

๒. มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง

ประเภทความเสี่ยง	๑. การอนุมัติ การอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	ระดับความเสี่ยง	ประเด็นความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยง ทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
ดำเนินการ การอนุมัติ การอนุญาต		ปานกลาง	การอนุมัติ การอนุญาต ไม่ดำเนินการขั้นตอน เอื้อประโยชน์ให้กับผู้รับจ้างบางราย	๑. จัดทำคู่มือ หลักเกณฑ์ ขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ชัดเจน และเผยแพร่ให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ทราบและถือปฏิบัติ ๒. กำหนดให้ผู้บริหาร พนักงานทุกระดับ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส และไม่แสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง	๑. กำหนดบทลงโทษอย่างเคร่งครัด ๒. แจ้งหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด	ต.ค. ๖๗ - ก.ย. ๖๘	กองช่าง

/ประเภทความเสี่ยง...

ประเภทความเสี่ยง	๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ					
ขั้นตอน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยง	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การควบคุมงานก่อสร้าง	เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ การควบคุมงาน การตรวจสอบเอกสารหลักฐานการพิจารณาอนุญาต	ต่ำ	๑. ให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามนโยบายต่อต้านการทุจริต มีมาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจให้เป็นไปตามกฎหมาย ตามระเบียบ ๒. แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเอกสารหลักฐานต่างๆ	๑. กำหนดบทลงโทษอย่างเคร่งครัด ๒. แจ้งหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด	ต.ค. ๖๗ - ก.ย. ๖๘	๑. กองช่าง ๒. กองคลัง

ประเภทความเสี่ยง	๓. การจัดซื้อจัดจ้าง					
ขั้นตอน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยง การทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การดำเนินการ จัดซื้อจัดจ้าง	การรับผลประโยชน์ เพื่อเอื้อให้เกิดการ กำหนด คุณสมบัติเฉพาะให้กับ ผู้ประกอบการที่มีส่วน ได้เสีย	ต่ำ	๑. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ ร่างขอบเขตงานหรือ รายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ ของพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้าง ๒. มีขั้นตอนการเสนอขอความ เห็นชอบ การอนุมัติตามลำดับ ขั้นตอน ๓. ดำเนินจัดซื้อจัดจ้างตาม ขั้นตอนในระบบ e-GP และ ระบบ e-laas	๑. กำหนดบทลงโทษ อย่างเคร่งครัด ๒. แจ้งหน่วยงาน/ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ถือปฏิบัติอย่าง เคร่งครัด	ต.ค. ๖๗ - ก.ย. ๖๘	กองคลัง

๔. การบริหารงานบุคคล						
ประเภทความเสี่ยง	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยง การทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
ขั้นตอน การบรรจุแต่งตั้ง	การช่วยเหลือพวกพ้อง ในการเข้าทำงาน	ต่ำ	๑. ทำประกาศกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุ แต่งตั้ง ๒. มีขั้นตอนการประชุม กรรมการกลั่นกรองและ คณะกรรมการพิจารณา	๑. กำหนดบทลงโทษ อย่างเคร่งครัด ๒. แจ้งหน่วยงาน/ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	ต.ค. ๖๗ - ก.ย. ๖๘	สำนักปลัด อบต.